

Lietuvos nacistinė okupacija 1941-1944 m.

Sukūrė: Ieva Matiejūnaitė IVE

Kas yra okupacija?

Okupacija – laikinas kitos valstybės teritorijos užėmimas, toje teritorijoje įvedant karinę valdžią.

Kaip buvo okupuota Lietuva?

- 1941 m. 06 22 d. prasidėjo Vokietijos ir SSRS karas. Kovos vyko ir Lietuvos teritorijoje. Per 6 dienas vokiečiai išstūmė Raudonąją armiją iš Lietuvos.
- Vokietijos ir SSRS karo metu pogrindyje veikusios ir su LAF ryšius palaikiusios organizacijos pradėjo antikomunistinį sukilimą. Kovodami prieš raudonarmiečius, sukilėliai taip pat talkino vokiečiams.

Kaip buvo okupuota Lietuva?

- Birželio 23 d. per užimtą Kauno radijo stotį lietuvių aktyvistai paskelbė apie nepriklausomybės atkūrimą ir Laikinosios Vyriausybės sudarymą.
- Birželio 28 d. vokiečiai įsakė paleisti lietuvių ginkluotus dalinius, o rugpjūčio 5 d. Laikinoji Vyriausybė buvo priversta nutraukti veiklą.

Bundesarchiv, Bild 1011-265-0028-03A
Foto: Moosdorf [Moosdorf] | Juni 1941

1941 m. birželį vokiečių kariuomenė užėmė Vilnių

Pirmosios vokiškos okupacijos dienos 1941 m. 06 22-24

Nacių okupacinis režimas

1941 m. liepos 17 d. Lietuva, kaip ir Latvija, Estija ir Baltarusija, buvo įtraukta į Ostlando Reicho komisariata, sudarytą iš generalinių sričių. Lietuvos generalinė sritis buvo padalyta į 6 apygardas.

Prie Lietuvos generalinę sritį valdančio generalinio komisaro veikė ir Tarėjų institucija, kurios nariais buvo skiriami lietuviai. Jie administravo įvairias visuomeninio gyvenimo sritis. Dauguma tarėjų stengėsi laviruoti tarp Vokietijos ir lietuvių interesų.

Lietuvos generalinis komisaras A.T. fon Rentelnas

Nazių okupacinis režimas

Greta civilinės administracijos veikė vokiečių SD (saugumo tarnyba), gestapas ir kitos įstaigos, užtikrinančios Vokietijos interesų apsaugą.

Dar karo metais pradėta Lietuvos kolonizacija. Iškelus iš ūkių šeimininkus, juose buvo įkurdinta apie 6 000 vokiečių šeimų.

Holokaustas

Frontui nusiritus į rytus, iš Vokietijos į Lietuvą atvyko specialios naikinimo grupės, turėjusios išžudyti komunistus, žydus, čigonus. Nuo nacių teroro labiausiai nukentėjo žydai, sudarę daugiau nei 7 proc. Lietuvos gyventojų.

Jau karo pradžioje buvo sušaudyta tūkstančiai žydų. Tai darė ir lietuviai. Už atsisakymą žudyti žydus lietuviai, tarnaujantys vokiečiams pavaldžiose karinėse struktūrose, buvo šaudomi vietoje. Tačiau Lietuvos gyventojų dauguma smerkė žudynes.

Holokaustas

Didesniuose miestuose – Vilniuje, Kaune, Šiauliuose – žydams, išlikusiems gyviems pirmųjų masinių žudynių metu, buvo sukurti getai – izoliuoti, saugomi miestų rajonai, iš kurių iškraustyti visi nežydai.

Getų gyventojai gyveno ypač sunkiomis, žeminančiomis sąlygomis. Žydai privalėjo ant viršutinių drabužių prisisiūti šešiakampes žvaigždes. Jiems buvo draudžiama naudotis transporto priemonėmis, pirkti ir parsinešti į getus maisto, kuro, be leidimo išeiti iš getų.

Vilniaus getas

Holokaustas

1941-1944 m. getuose gyvenę žydai buvo palaipsniui sunaikinti. Net 94 proc. Lietuvos žydų tapo sąmoningo žydų naikinimo – holokausto – aukomis. Nors už žydų slėpimą vokiečiai šaudė ištisas šeimas, keli tūkstančiai lietuvių padėjo persekiojamiems žmonėms.

Teroras

Nacių teroras neaplenkė ir kitų Lietuvos gyventojų. Ūkininkus, neatidavusius pyliavų, vokiečiai siųsdavo į koncentracijos stovyklas, šaudė. Buvo represuojami žmonės, padedantys žydams ar veikiantys pogrindyje inteligentai, smerkiantys nacių politiką Lietuvoje. Apie 75 000 Lietuvos gyventojų okupantai išvežė darbams į Vokietiją, į koncentracijos stovyklas pateko apie 30 000 lietuvių. Vokiečių okupacijos metais žuvo apie 200 000 žydų, 15 000 lietuvių, 15-20 000 kitų tautybių Lietuvos gyventojų.

Pirčiupių tragedija

Bausdami už sovietinių partizanų veiklą, naciai šaudė įkaitus. 1944 m. jie sudegino Pirčiupių kaimą su visais 119 gyventojų – net kūdikius ir senokus.

Šaltiniai:

http://www.antraspasaulinis.net/e107_plugins/content/content.php?content.1014

<http://lt.wikipedia.org>

Naujausiųjų laikų istorija: vadovėlis 10 klasei

http://anarchija.lt/images/stories/a10/vilniaus_getas.jpg

<http://gidas.files.wordpress.com/2009/12/getto-turgus.jpg>